

Zaaknummer 2010-T235 H

8 augustus 2013

De bijzondere kamer van de Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer en Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K.Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de bijzondere kamer, ingesteld op grond van artikel 22 van de nieuwe Procedure Klachtencommissie Seksueel Misbruik in de R.-K.Kerk (hierna: de Procedure), heeft de volgende beslissing genomen inzake het verzoek om herziening van:

de heer [naam]

hierna te noemen verzoeker,

juridisch adviseur: mr. R.J.M.M. de Bont, advocaat te Waalre.

1. De procedure

In de klacht van verzoeker tegen de assistent van Broeder [naam] (met de voornaam [naam]) heeft de Klachtencommissie (hierna: de KLAC) op 13 april 2012 een beslissing gegeven ten aanzien van de ontvankelijkheid, voor zover die was gebaseerd op de (kerkelijke) verantwoordelijkheid van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen voor de aangeklaagde. Bij die tussenbeslissing heeft de KLAC klager niet-ontvankelijk verklaard in zijn klacht op de in die beslissing vermelde gronden.

Bij schrijven van 5 oktober 2012 heeft mevrouw mr. R. de Bont herziening verzocht vanwege de omstandigheid dat de uitgesproken niet-ontvankelijkheid van klager –alsmede het daaraan ten grondslag liggende verzoek- uitgaat van feiten en aannames die inmiddels in een andere context zijn komen te staan.

Het verzoek is behandeld achter gesloten deuren op 24 mei 2013 door de bijzondere kamer die was samengesteld uit de onder aan deze beslissing te noemen leden.

De bijzondere kamer heeft toen, gelet op de (intussen) voorhanden stukken en met name gezien de brief van 24 september 2012 van de vicaris-generaal van het [bisdom], besloten aan de overste van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen bij brief van 28 mei 2013 te berichten dat zij sterke aanwijzingen had dat het kerkelijk gezag bij voornoemde congregatie lag, en hem in de gelegenheid gesteld binnen drie weken inhoudelijk te reageren op de reactie van 24 september 2012 van het Bisdom Roermond.

Bij schrijven van 11 juni 2013, met bijlagen, heeft de overste zijn reactie gegeven. Daarin heeft de overste gemotiveerd bestreden dat zijn congregatie kan worden aangemerkt als kerkelijke gezagsdrager.

2. De beoordeling

De bijzondere kamer heeft kennisgenomen van de inhoud van het klachtdossier en het uitgebrachte advies van 13 april 2012. Zij heeft op grond daarvan vastgesteld dat sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden die bij het advies niet in aanmerking zijn genomen.

Die vaststelling op zich vormt reeds voldoende grond om het verzoek om herziening gegrond te verklaren. De bijzondere kamer acht het in onderhavige zaak echter, vanwege het nieuwe uitstel en de vertraging die daarmee gepaard gaan, tegenover verzoeker niet verantwoord het daar bij te laten en zal derhalve zelf een beslissing geven ten aanzien van de vraag over het kerkelijk gezag. Dat betekent dat, indien de procedure wordt voortgezet (of beter: zou worden hervat in plaats van het intussen aangevangen mediationtraject), dat vaststaat wie als kerkelijke gezagsdrager wordt aangemerkt.

Ten aanzien van de vraag omtrent het kerkelijk gezag heeft de bijzondere kamer het volgende in aanmerking genomen en overwogen.

Vast staat dat de aangeklaagde een leek is. Dat betekent dat de Klachtencommissie slechts bevoegd is indien:

1. de aangeklaagde door een kerkelijke gezagsdrager was uitgezonden om in een burgerlijke instelling werkzaamheden te verrichten; ofwel
2. dat gezegd moet worden dat aangeklaagde werkzaam was in een kerkelijke instelling.

Dienaangaande heeft de bijzondere kamer vooreerst het volgende overwogen.

Het gestelde seksueel misbruik heeft plaatsgevonden in of omstreeks 1966.

Gelet op de statuten van de stichting zoals die vanaf 1962 luiden gaat het hier om een burgerlijke instelling, terwijl niet is gebleken dat het een kerkelijke instelling was in de zin van artikel VII Reglement RK Kerkgenootschap.

Dat betekent dat de vraag moet worden beantwoord of er een zodanige mate van zeggenschap over de dagelijkse gang van zaken in de instelling berustte bij een kerkelijke overheid dat de instelling moet worden gelijkgesteld met een kerkelijke instelling.

Naar het oordeel van de bijzondere kamer dient die vraag bevestigend te worden beantwoord en wel ten aanzien van de (overste van de) Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen ; zulks op grond van de volgende feiten en omstandigheden.

- Op grond van een overeenkomst van 1 januari 1947 tussen de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen en het bestuur van [internaat] was de leiding van [internaat] toevertrouwd aan de Congregatie. De uitwerking daarvan hield onder meer in dat het bestuur van de Congregatie de broeder directeur benoemde en zorgde dat er zo veel broeders als nodig aan de inrichting verbonden zouden zijn. In de praktijk was de aangewezen broeder directeur ook de overste, zoals br. [naam] stelt in zijn reactie van 6 juli 2011.
- Deze directeur vertegenwoordigde blijkens de overgelegde arbeidsovereenkomst het bestuur als werkgever.
- Br. [naam] stelt weliswaar in zijn schrijven van 11 juni 2013 dat de broeder/ directeur veel verantwoordelijkheden delegerde aan de leid(st)ers van de groep, maar dat neemt niet weg dat hij de uiteindelijke verantwoordelijkheid (en bevoegdheid) had. Daar komt bij dat zulks in onderhavig geval betekende dat die verantwoordelijkheden waren gedelegeerd aan broeder [naam] die weer als leidinggevende/patroon van de aangeklaagde optrad, zoals blijkt uit diens verklaring van [datum] tegenover de verbalisant [naam]. Die verhouding wordt ook bevestigd in de verklaring van de aangeklaagde van [datum]6 tegenover die verbalisant.

- De Piusalmanak 1965/1966, waarin [internaat] is opgenomen onder de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen met de vermelding dat het staat “onder onze leiding”.

Een en ander is naar het oordeel van de bijzondere kamer zeker aan te merken als een vorm van doorslaggevend zeggenschap op de dagelijkse gang van zaken in die instelling; zulks niet alleen feitelijk maar ook formeel/juridisch op basis van een tussen partijen gesloten overeenkomst.

Daarbij is niet vereist, zoals br. [naam] kennelijk veronderstelt in zijn brief van 11 juni 2013, dat er sprake is van een vereenzelviging van het internaat en de congregatie.

Voorts kan daar niet aan afdoen dat er ook (enige) zeggenschap bestond van de Bisschop over de stichting. Zoals gezegd acht de bijzondere kamer die onvoldoende om aan te nemen dat hierdoor de stichting een kerkelijke instelling was in de zin van artikel VII Reglement RK Kerkgenootschap, maar ook acht zij die zeggenschap onvoldoende om het internaat op die grond gelijk te stellen met een kerkelijke instelling.

Terzijde merkt de bijzondere kamer op dat niets de congregatie en het bisdom hoeft te weerhouden om in onderling overleg een gedeelde verantwoordelijkheid op zich te nemen. De klachtencommissie heeft die mogelijkheid echter niet: zij dient antwoord te geven op de vraag of er een kerkelijke gezagsdrager is en zo ja wie.

Samenvattend komt de bijzondere kamer dan ook, na zeer ampele overwegingen, tot het oordeel dat, in elk geval in of omstreeks 1966, de (overste van de) Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen moet worden aangemerkt als kerkelijke gezagsdrager.

3. Beslissing

De bijzondere kamer:

- verklaart het verzoek om herziening gegrond;
- bepaalt dat de overste van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen in deze klacht als kerkelijke gezagsdrager wordt aangemerkt.

Deze beslissing is gegeven op 8 augustus 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. C.H.W.M Sterk en mevrouw mr. C.C. de Rijke – Maas, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De Voorzitter